

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijks-overheid.nl

Onze referentie

31248660

Uw brief

12 januari 2022

Uw referentie

2022Z00331

Datum 4 februari 2022

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Bosma (PVV)

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen van het lid Bosma (PVV) over "het bericht dat het Rijksmuseum de term Bersiap niet langer wil gebruiken".

De vragen werden ingezonden op 12 januari 2022 met kenmerk 2022Z00331.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

Gunay Uslu

De antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Bosma (PVV) over "het bericht dat het Rijksmuseum de term Bersiap niet langer wil gebruiken" met kenmerk 2022Z00331 (ingezonden 12 januari 2022).

Onze referentie
31248660

Vraag 1

Bent u ervan op de hoogte dat het Rijksmuseum de term Bersiap bestempelt als 'racistisch' en dat de term niet zal worden gebruikt in de tentoonstelling 'Revolusi, Indonesië onafhankelijk', die volgende maand wordt gehouden?[1]

Antwoord 1

De gastconservator Bonnie Triyana heeft in een opiniestuk in het NRC Handelsblad van 10 januari 2022 geschreven dat "als het begrip 'bersiap' in zijn algemeenheid [wordt gebruikt] voor geweld dat tijdens de revolutie plaatsvond tegen Nederlanders, het een sterk racistische lading [krijgt]." Het Rijksmuseum heeft laten weten dat het museum de term Bersiap niet schrapt en deze niet in de ban doet.

Het museum geeft aan dat het de term Bersiap zal uitleggen en voorzien van historische context. De tentoonstelling 'Revolusi! Indonesië onafhankelijk' erkent en toont zowel het geweld in deze periode tegen Indo-Europeanen, Nederlanders, Molukkers, Chinezen en anderen die aan Nederlandse zijde stonden of daarvan verdacht werden, als het geweld tegen andere groepen waaronder Indonesiërs in dezelfde periode. In de tentoonstelling, publicatie en randprogrammering is er aandacht voor de term Bersiap.

Vraag 2

Bent u ervan op de hoogte dat de term Bersiap verwijst naar de zeer gewelddadige periode na de Tweede Wereldoorlog, toen tienduizenden Nederlanders, Indische-Nederlanders en andere groepen het slachtoffer werden van racistisch geweld dat werd gepleegd door Indonesische strijders?

Antwoord 2

De term Bersiap verwijst naar een periode in Indonesië na de Japanse capitulatie in 1945, waarin veel Indo-Europeanen, Nederlanders, Chinezen, Molukkers en Indonesiërs die met Nederlanders samenwerkten of daarvan verdacht werden, slachtoffer werden van extreem geweld. Deze periode is onderdeel van de koloniale geschiedenis van Indonesië en de dekolonisatieoorlog.

Vraag 3

Bent u ervan op de hoogte dat vele (Indische) Nederlandse mannen, vrouwen en kinderen die net waren bevrijd uit de jappenkampen het slachtoffer werden van deze racistische aanvallen en dat deze aanvallen gepaard gingen met grootschalige martelingen, verkrachtingen en moordpartijen?

Antwoord 3

Zie het antwoord op vraag 2.

Vraag 4

Deelt u de mening dat het te walgelijk voor woorden is dat het Rijksmuseum deze term nu uitwist omdat het de daders zou neerzetten als 'primitief' en 'ongeciviliseerd', wat niet geheel vrij zou zijn van rassenhaat? Zo nee, waarom niet?

Onze referentie
31248660

Antwoord 4

Het Rijksmuseum heeft laten weten dat het museum de term Bersiap niet schrapt, maar zal uitleggen en voorzien van historische context.

Vraag 5

Deelt u de mening dat het uitwissen van de term Bersiap een klap in het gezicht is van alle slachtoffers van dit geweld en hun nabestaanden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

De term Bersiap wordt niet uitgewist door het Rijksmuseum.

Vraag 6

Bent u bereid het Rijksmuseum tot de orde te roepen en ervoor te zorgen dat deze belangrijke periode in de Nederlandse geschiedenis niet wordt uitgewist, maar dat de term Bersiap volgende maand wel onderdeel zal uitmaken van de expositie? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Zie het antwoord op vraag 4.

[1] De Telegraaf, 11 januari 2022, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1819285763/rijksmuseum-schrapt-racistische-term-bersiap-in-nieuwe-expo>